

Neoliberalismoaz ikastaro trinkoa Amikuzen

Broma asko egin da behikia zelakoan zaldi haragia zeramaten lasagna eta beste jaki industrialen kontura. Nafarroa Behereko Amikuze dago eskandaluaren erdian: haragi faltsutua Lur Berri kooperatibaren filial batek merkaturatu du eta haien bien nagusia Berthelemy Agerre da, gainera auzapez eta kontseilari orokor ere badena.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

JEAN PITRAUREN BIZIA ETA IDEIAK ezagutu dituenak –LARRUN bat eskaini zitzaion duela urtebete– Iparraldeko nekazaritza irauli zuten gizonaren eta asmoen ifrentzua aurkituko dute 2013ko Lur Berri kooperatiban eta Berthelemy Agerre enpresaburu eta politikariarengan.

Baina horretarako irakurleak lotu beharko ditu behiki itxuran zaldi haragia zeramaten *lasagna* eta bestelako jakien eskandaluak eta Amikuze, Spanghero eta Lur Berri, Findus eta haren hornitzaile den Berthelemy Agerre. Globalizazioaren adibide nabarmenetako bat etxean bertan, Donapaleu ondoko Aiziritzeko bulegoetan, daukagula ohartzea ez da erraz; are gutxiago Espainiako hedabide handien agendek itota bizi garenean.

Kazetariak *Horsegate* eta *Chevalgate* bataiatu dutena laburbildu dezagun. Ikerketa batean aurkitu dute zaldi haragia behikia eduki behar zuten Findus markako jaki industrial batzuetan. Okela faltsuaren arrastoei daramatzate ikuskatzaileak Findusen filiala den Comigel enpresara, honetatik Luxenburgoko Tavola hornitzaileira, eta atzerago joaz heldu dira Spangherora.

Bulegoak Okzitaniako Tolosa ondoko Castelnaudaryn daukzan Spanghero Lur Berri kooperatibaren filiala da; Spangheroren burua

da Barthelemy Agerre Lur Berriko presidenteordea, Lüküzeko alkatea eta Pirinio Atlantiarreko kontseilari nagusia, mailaz igo den Jean-Jacques Laserreren oinordekoa.

Liburua osatzeko adina xehetasun mamitsu badu afera honek. Adibide kaxkar bat hona: auzitan dauden 42 tona zaldiki merkaturatu zituen Draap Trading Ltd.-ek egoitza Zipren dauka eta haren buru da Jan Fasen holandarra. Fasen duela justu urte bete kondanatu zuen Bredako (Herbehereak) auzitegiak 9 hilabeteko espetxe zigorreraz, Hego Amerikatik ekarritako zaldikia tranpantan saldu zuelako... musulmanek eskatzen duten *halal* haragizat!

Spangheroko arduradunek hasieran aldarrikatu bazuten haiek ere engainatu egin zituztela, ikerlariak erakutsi dute jakinaren gainean ari zirela, bulegoetan aurkitutako fakturak horren froga. Asteak aurrera joan ahala, 42 tonaren faltsutzeak azaleratu ditu agro-industriaren hainbat kontu ilun.

Askok hitz egin da jakien etiketatzeaz eta trazabilitateaz. Jakien kontrolaren hipokresia salatu zuten, hain zuzen, Lur Berriren Aiziritzeko bulegoen atarian nekazari kooperatibista batzuek ELBko militantekin batera egindako agerraldian: laborariari azienda bat kamioian

Nahia Garat argazkilariaren irudi handian, otsailaren 17an Donapaleu plazaratutako Libertimenduko *zirtziletako* batzuk. Mattin Irigoien zuzendaritzapean 18-20 urteko arizale gazteek emankizun bikaina eskaini zuten, Amikuze eskualdeko Kitzikazank, Iruki eta Burgaintzi taldeetako aktore, musikari eta dantzarien elkarlanez, ikusitako eszenak bertsotan komentatzen Joanes Etxebarria eta Maddi Sarasua. Nekazaritza industrialaren kalteak, notable politikoen jokaldi maltzurak, karrikan bizia galdu ahala agintariek turistentzako ederragotzen dituzten karriketako obrak, mundializazioaren astakeriak ... horiez eta gehiagoz egin zuten jolas umorez, euskaltzaleez ere irri egitea ahaztu barik. Amikuztar baten jardunak josten zituen antzerkiaren hariak oro: Amikuzeko aginte faktikoetarik den eta Lur Berri kooperatiba erraldoiaren buru dabilen Berthelemy Agerre (Nicolas Sabathierren argazki txikian).

eramateko baimenak zorrotz eskatzen zaizkio, larrean daukan aberea zehazki identifikaturik egotea... baina gero horren haragia agro-elikaduraren sarean sartzen denetik kontrola galtzen du, hizki bitxiz etiketatutako hainbat osagairekin nahastuta. Handien kontrolik ezaren gainean eraiki dela, alegia, mugarik gabeko merkatu globala.

Agro-industriaren mundu mailako sarean lekua egin nahi izan du Amikuzeko Lur Berri. 1971n sortua, ordura arte gari eta artoaren kudeaketan ari ziren kooperatibei segida harturik, 1980ko hamarkadatik eten gabe handitu da, gaur daukazan 211 milioi euroko kapitala eta 1.130 milioiko salmentak erdietsi arte, lurgintza, elikadura eta banaketa atalen artean.

Lur Berriko notableak sortzen ditu

Aiziritzen elkartu ziren kooperatibista eta sindikalistek salatu zuten: “Handitzea, enpresak erostea, enpresetan sartzea... azken hamarkadotan Lur Berri hartu duen estrategia da edonola handitzea mundu mailako merkaturatutako aktore nagusi izateko, azkenean hegoak erre dituen arte afera honetan”.

Urteotako etekin guztiak erosketari berriak egiteko erabiliz, lekuko herritarrak eta nekazariak ahaztu dituela esan dute ELBtik. Bertako

Jean Lasalle biarnesaren bigarren aurkeztu zen Modem alderdi zentristaren zerrendetan. Kanpaina hartan Agerreri egindako jarraipenaren ondotik Elsa Fayner kazetariak erreportaje mamitsua plazaratu zuen *Le Nouvel Observateur* astekariaren taldekoa den *Rue 89* gunean.

Faynerrek *Lassalle, candidat de la ruralité. Au menu, viande avariée ou importée* (“Lasalle, nekazal munduaren hautagai. Menuan, haragi ustela edo inportatua”) kontrajartzen zituen Aspe bailara menditsuko artzain-semea den Lassalle eta *agrobussines*seko enpresaburua den Agerre. Honen agintepean lotu zaie Lur Berri Pioneer bezalako multinazionaleri, zabaldu da nekazaritzaz gain elikaduretan edo brikolajeen muturra sartuz.

1.600 langile omen dauzka Agerre agindupean, gehienak bera hautetsi den Amikuzetik aparte. Baina urrutira begiratzen ohitua, dozena bat urtez lursail zabalen jabe izan zen Argentinan. Haiek salduta, familiak –bi seme gaztek hartu omen dute aitaren bidea– alorrek erosi dituzte Marokon, han beterraba edo erremolaxak lantzeko.

Azken eskandaluaren ondoren, Guillaume Gendronek *Libération* egunkarian plazaratu du: *Barthélemy Aguerre, l'appétit sans limite du patron de Spanghero*. Iparraldeko notabilearen indarrak mintzatu da *Libération*ren Sauveur Bacho sindikalista: “Eskualde honetan ez dagoenez enplegu askorik, esan daiteke bera dela nagusi bai politikan eta bai nekazari munduan”. ■

produktuen sustapena baztertu du, Donapaleuko hiltegia ixten lagundu, Ossau-Iraty sor-markako produktuek behar duten arto garantizatia ekoiztea ukatu laborarierei...

Estrategiak harrapatu ditu korporazioaren 300 langileak eta kooperatibistak ere. CFDT sindikatuak azaldu du langileen erdiaren soldatak hileroko 1.300 euro netoan azpitik dabilzala, antzinatasuna barne. Sauveur Bacho sindikalista historikoak publikoki salatu ditu enpresaren metodoak, berari ere “irteteko atea non dagoen” erakutsi ziotela.

CFDTk eta 194 langilek duela aspalditik auzitan daukate Lur Berri, 1993tik 2000ra arteko etekinen zatia zor dielakoan, guztira 1,8

milioi euro baino gehiago. Kasualitateak nahi izan du Spangheroren sikulusaltsa haizatzarekin batera erabaki duela Parisko Cour de Cassation auzitegiak langileen auzia berri irekitzea.

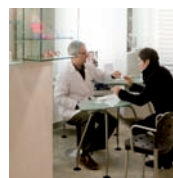
Afera guztiaren erdi-erdian, izen bat: Berthelemy Agerre. 1955ean Lüküze-Altzümartan sortua, 21 urterekin bihurtu zen bertako alkate. Hala segitzen du gaur ere. Gazterik alkate eta gazterik Lur Berri kooperatibako presidenteorde, 1980 ingurutik. Pirinio Atlantiarretako Kontseilu Orokorrean ordezkari; lekua Jean-Jacques Laserre ezagunari hartu dio, hau ere luzaz Lur Berriko presidente izana delarik.

Frantziako legebiltzarrerako azken hauteskundeetan, 2012an,

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

